

СЕКЦІЯ 3. ТЕНДЕНЦІЇ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ГРОШОВО-КРЕДИТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

UDC 336.71(477)

*Onyshchenko Volodymyr,
DSc (Economics), Professor
Khudolii Yuliia,
PhD, Associated professor
National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic» (Ukraine)
Kryvosheya Daria,
Erasmus student
“1 Decembrie 1918” University of Alba Iulia (Romania)*

ANALYSIS OF BANK REFINANCING BY THE NATIONAL BANK OF UKRAINE

The banking system is the foundation of the economy, and its stability depends on refinancing in times of economic instability. Refinancing is a powerful tool of the NBU, which allows it to regulate economic processes, influence inflation levels, and ensure the stability of the country's financial system. In times of war and economic instability, bank refinancing is a crucial factor in guaranteeing the liquidity and stability of the Ukrainian banking system.

The low level of capitalization and loss of liquidity in Ukraine are major problems for the banking system. These risks increase banking risks, and the inability to neutralize them due to insufficient resource potential may lead to the failure of banking institutions, which is what we are witnessing nowadays.

The main reasons for the low level of performance by the Ukrainian banking system of its main purpose are the war, which entails a significant devaluation of the hryvnia, a decline in investment activity, a reduction in production, inflationary processes, a low level of corporate governance, an increase in overdue debts, etc.

At the beginning of the war, to maintain a stable situation, the NBU limited cash withdrawals by clients to UAH 100,000 per day (excluding salary and social expenses) and introduced blanket refinancing (no limit on the amount for up to 1 year with a possibility of extension for 1 year). In the first days of the war, 29 banks used blanket lending; the hottest phase of banks' appeals to the regulator was observed in late February and early March, with blanket loans amounting to UAH 25 billion. In July, the outstanding amount of blank loans decreased significantly to around UAH 250 million, and refinancing loans with a maturity of more than 30 days totaled over UAH 5 billion. The need for refinancing loans gradually disappeared as a result of the liquidity surplus in the banking system and the NBU's increase in the refinancing rate to 27% per annum. Since the beginning of 2023, the NBU has provided only two refinancing loans: to JSC First Investment Bank for UAH 50 million and to JSC Bank ¾ for UAH 140 million.

Bank profits as of the beginning of 2022 were a record high compared to previous years, amounting to UAH 77,376 million. However, in the first few months, it declined significantly, and the banking system remained unprofitable in March-June 2022. The largest losses were recorded in April 2022, at UAH 7,426 million, and the situation leveled off in July, with net profit at UAH 8,434 million as of August. During the year of the war, the banking system's profitability tripled to UAH 24.7 billion. The number of loss-making institutions increased from 5 to 21 out of 67 operating ones. As profits declined, so did ROA and ROE, with the return on equity and assets falling by more than 3 times compared to the beginning of the year. Among the most profitable banks in Ukraine in 2022 was PrivatBank with a profit of UAH 30252 million, which is 16% less than in 2021. During 2022, banks' liquidity remained quite high, and all key indicators tended to grow significantly, both in the banking system and in the group of savings banks.

The liquidity coverage ratio is the ratio of a bank's high-quality liquid assets to the amount needed to cover an increased outflow of funds from the bank within 30 days. It reflects the level of a bank's resilience to short-term liquidity shocks, a phenomenon typical of crisis periods when there is a significant outflow of customer funds. While on average (liquidity coverage ratio), LCR increased more than 3 times across the banking system, it increased 1.38 times for the group of savings banks. Such banks as JSC OKCI Bank and JSC SEB Corporate Bank significantly exceed the optimal value of LCR. At the same time, the lowest LCR values are in JSC Bank Avangard – 109.79% (downward trend) and in JSB UkrGasbank - 142.73% (upward trend). In the group of savings banks, JSC A-Bank had the highest liquidity in terms of LCR at the beginning of 2023 - 1206.82%, and JSC Bank Forward had the lowest liquidity (currently declared insolvent).

Overall, although the war has harmed the banking sector, thanks to the NBU's support and competent resource management, Ukraine's banking system demonstrates moderate resilience and recovery capacity even in an extremely difficult economic environment. This resilience has been achieved through timely measures such as refinancing programs, regulatory flexibility, and enhanced liquidity management. Despite the ongoing challenges, including low capitalization levels, increased risks, and the

burden of non-performing loans, the system's adaptability highlights its critical role in stabilizing the national economy. Further efforts are needed to strengthen the banking sector's long-term sustainability by addressing structural weaknesses, fostering investment, and improving risk management practices.

References

1. Polagnyn D. Alysis of trends in changes in the official exchange rate of the National bank of Ukraine. *Collection of Scientific Papers of the State Tax University*. 2020. № 1-2. P 307–324.
2. Grudzevuch, U., Drebot, N. Analysis of liquidity and profitability of the banking system of Ukraine under martial law. *Economy and Society*. 2023. № 48. doi: 10.32782/2524-0072/2023-48-75.
3. Khudolii Y., Hlushko A. (2023). The impact of innovation and fintech on the banking business. *ScienceRise*, 3, 41–50. DOI: 10.21303/2313-8416.2023.003218.
4. The National Bank introduces a new standard for banks – the liquidity coverage ratio (LCR). *National Bank of Ukraine*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-vprovadjuje-noviy-normativ-dlya-bankiv--koefitsiyent-pokritttya-likvidnistyu-lcr> (date of access: 19.11.2024).
5. Khudolii Y., Svystun L. Transformation of retail banking under the influence of fintech. *Economics and Region*. 2023. Vol. 4 (91). P. 206-214.
6. Vdovenko L. Refinancing as a mechanism for supporting the stability of the banking system. *Economics. Finance. Management: current issues of science and practice*. 2018, № 2. URL: http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/efmapnp_2018_2_3.pdf (date of access: 11.11.2024).
7. Khudolii Y. Features of modern capitalization management concept of Ukrainian banks. *Economics and Region*. 2015. Vol. 4 (53). P. 129–136.

УДК 336.71:339.727.22

Дмитренко Алла Василівна,

доктор економічних наук, доцент

Бабець Валентина Андріївна, студентка

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ТА НАПРЯМИ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

В умовах сьогодення на економічні процеси, які відбуваються в Україні, має вплив велика кількість чинників. Деякі з них, такі як повномасштабне вторгнення, становлять загрозу не лише стабільності, а й ставлять під питання взагалі існування економічної системи самостійно, без постійної підтримки зовні. Саме в таких ситуаціях, важливу роль відіграє грошово-кредитна політика країни, яка регулює вищезгадані процеси за допомогою своїх інструментів.

Грошово-кредитна політика - системна сукупність національних інтересів (пріоритетів), наукових підходів і заходів у сфері грошового обігу та кредиту, направлених на регулювання і забезпечення економічного зростання, стабільності грошової одиниці України, соціального захисту населення, стримування інфляції та вирівнювання платіжного балансу країни [1].

11 вересня 2024 року Рада Національного банку України ухвалила «Основні засади грошово-кредитної політики на середньострокову перспективу». Вони визначають цілі, завдання та принципи монетарної політики, а також особливості застосування інструментів регулювання на час повномасштабної війни та певний період повоєнного відновлення. Аналізуючи цей документ, можемо виділити такі аспекти та напрямки діяльності НБУ[2]:

- застосування режиму гнучкого інфляційного таргетування для забезпечення цінової стабільності;

- використання узгодженої комбінації інструментів процентної і валютно-курсової політики, валютних обмежень та інших інструментів для підтримання цінової стабільності

- спрямування зусиль на підтримку відновлення економіки та економічної політики уряду.

Основним інструментом грошово-кредитної політики є облікова ставка, за допомогою якої Національний банк впливає на різні економічні процеси. Розглянемо динаміку ключової ставки протягом 2021-2024рр. та прогнози на 2025-2026рр. за Малюнком 1.

У червні 2022 року облікова ставка була різко підвищена для стримання стрімкого підвищення рівня інфляції, що було спричинено повномасштабним вторгненням росії на територію України. З червня 2022 по липень 2023 року НБУ підтримував ставку на максимальному рівні – 25%.

Саме на кінець 2022 року інфляція досягла свого максимуму і перевищила позначку 26%. Але незмінна облікова ставка мала позитивний ефект і рівень інфляції почав активно знижуватися з початку 2023 року, що дало можливість більш ефективному функціонуванню економіки.